Asia: HE 207/2024vp: Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä sekä laiksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Olli Ropponen

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etla

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Helsinki, 14.02.2025

Esityksen keskeinen sisältö

- Ehdottaa **ilmastoneutraaliin** talouteen tähtääville suurille investoinneille **verohyvitystä** (investointihyvitys)
  - Pyrkimys saada liikkeelle suuria **teollisia investointeja** ja tukea teollisuuden **puhdasta siirtymää**
- Sekä hyvitykseen liittyviä BF-lakimuutoksia (tukeen liittyvät tehtävät)
- Hyvitys EU-oikeuden näkökulmasta **valtiontuki**
  - Vaatii EU:n hyväksynnän
- Hyvitys koskee
  1) **Uusiutuvaan energiaan** liittyviä investointeja (pl. sähköntuotanto)
  2) **Kasvihuonepäästöjen** ja **energiakulutuksen vähentämiseen** tähtääviä investointeja
  3) Ilmastoneutraaliuteen siirtymisen näkökulmasta **strategisten** alojen investointeja (akut ym.)

Esityksen keskeinen sisältö

- Investoinneille, joiden tukikelpoiset kustannukset **vähintään 50 M€**
- Investointihyvitys **20 %** investointikustannuksista
  - Hyvitys tehdään **yhteisöverosta**
- Hyvityksen **enimmäismäärä 150 M€**
- Hyvitystä saa ensimmäisen kerran vuonna **2028** (+19 seuraavaa; ≤10%/v)
- Lakien tarkoitus tulla **voimaan mahdollisimman pian** hyväksymisten jälkeen (kansallisen ja EU)

Keskeisiä huomioita (kv-näkökulma)

- Siirtyminen ilmastoneutraaliuteen **etenee** joka tapauksessa
  - Investointien **maantieteellinen jakautuminen** kiinnostava myös Suomelle
  - Tehdäänkö investointi **Suomessa** vai **muualla**?
  - **Geopolitiikan** rooli korostunut (strategiset investoinnit)
- **Muissa maissa** jo nyt laajasti **käytössä** vastaavia valtiontukia
  - Esitys **tuo Suomen samalle viivalle** useiden muiden maiden kanssa
  - **Pienentää** muiden maiden **etua** investointien houkuttelussa
  - Tähän mennessä Suomi ollut vähän **jälkijunassa**

Keskeisiä huomioita (mekanismi)

- Investointihyvitys tehdään **yhteisöverosta** → ei muuta ei-voitollista yritystä voitolliseksi
- Voi kuitenkin muuttaa **kannattamattoman** yrityksen **kannattavaksi**
  - Tätä kautta hyvitys **lisää** yritysten **investointeja** (kannattavat investoinnit tehdään)
- Tuen **vaikutusten suuruus** yritysten **investointeihin** riippuu keskeisellä tavalla tuen koosta (isompi tuki, suurempi reaktio)
- Verohyvityksen määrä **20 % kustannuksista** (vaikuttaa avokätiseltä)
  - Kohdistuvat **harvoihin** investointiin, mutta puolestaan **hyvin suuriin**

Keskeisiä huomioita (huoli 1)

- Huolena yhteispeli **minimiverolainsäädännön** kanssa
  - On mahdollista, että tuen saaminen **laukaisee täydennysveron**
  - **Täydennysvero pienentää hyvityksen hyötyjä** ja pienentää tuen tarjoamaa kannustetta – **ja liudentaa investointien** lisäystä
- Tuki voikin osoittautua selvästi **vähäpätöisemmäksi** kuin ilman minimiveroa
  - Substanssiperusteinen **SBIE-vähennys** toki pienentää minimiveron vaimentavaa vaikutusta

Keskeisiä huomioita (huoli 2)

- Tuen **rajaaminen** voi osoittautua vaikeaksi
  - Hyvitys tarkoitettu suurille ilmastoneutraaliin talouteen tähtääville investoinneille, joita **ei tehtäisi ilman hyvitystä**, tai jotka toteutettaisiin **oleellisesti eri tavalla** ilman hyvitystä
  - Näiden **tunnistaminen** jää hyvityksen hakemukset käsittelevän Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin **tulkittavaksi**
- Erityisesti voi olla vaikea varmistua siitä, **olisiko** investointia **tehty** vastaavalla tavalla **ilman tukea vai ei**
  - Lisäksi yrityksillä on **kannustin** kertoa, että investointia **ei** olisi tehty **samalla tavalla** ilman tukea

Lopuksi

- Siirtyminen kohti ilmastoneutraaliutta **etenee** vauhdilla
  - Tähän liittyvien investointien **maantieteellinen kohdentuminen** kiinnostava
- Esitys **lisää Suomen houkuttelevuutta** hyvityksen piiriin kuuluvien investointien näkökulmasta
  - **Muissa maissa** tuet ovat **jo** laajasti **käytössä**
  - **Suomi** saadaan **lähemmäs** muiden maiden houkuttelevuuksia
- Ensisilmäyksellä avokätiseltä vaikuttava tuki voi osoittautua **vähän kannusteita lisääväksi, jos** laukaisee minimiveron **täydennysveron**
- Lisäksi on **vaikea tietää** olisiko investointi tehty **ilman hyvitystä**

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos

Puh. 09 609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki